

PANEVĖŽIO ALFONSO LIPNIŪNO PROGIMNAZIJA

KRIKŠČIONIŠKŲJŲ VERTYBIŲ UGDYMO PROGRAMA

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Panevėžio Alfonso Lipniūno progimnazijos (toliau – Progimnazija) Krikščioniškųjų vertybių ugdymo programa (toliau – Programa) reglamentuoja Progimnazijos bendruomenės (administracijos, mokytojų, mokinių, tėvų / globėjų, rūpintojų) vertybinį ugdymą.
2. Programa sudaryta vadovaujantis „Katalikiškojo ugdymo sistemos samprata“, patvirtinta 2012 m. lapkričio 16 d. Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro įsakymu Nr. V-1599, atsižvelgiant į Progimnazijos viziją, misiją bei prioritetus.
3. Programos tikslas – suformuoti Programos turinį ir organizuoti jos įgyvendinimo procesą taip, kad kiekvienas Progimnazijos bendruomenės narys siektų augti kaip brandi, visapusiška, kompetentinga, religinga, mylinti, atsidavusi kitiems asmenybė ir stengtųsi įgyti visam gyvenimui būtinų vertybinių nuostatų.
4. Programos uždaviniai:
  - 4.1. nustatyti vertybinio ugdymo principus ir pagrindines nuostatas;
  - 4.2. pateikti gaires vertybinio ugdymo veiklų turinio kūrimui ir jų įgyvendinimo tvarkai organizuoti;
  - 4.3. numatyti veiklos rezultatus.
5. Krikščioniškųjų vertybių ugdymo programoje vartojamos sąvokos:

Sielovada – veikla, padedanti žmogui ar žmonių grupei pažinti ir pamilti Dievą bei vadovautis krikščioniškosiomis vertybėmis kasdieniame gyvenime.

Liturgija – tikėjimo šventimas bendruomenėje, išreiškiamas per sakramentus ir sakramentalijas.

Rekolekcijos – dvasinės pratybos, per kurias skaitomas, reflektuojamas ir analizuojamas Šventasis Raštas, švenčiama liturgija, klausomasi mokymų pasirinkta tema, meldžiamasi.

Kapelionas – vietos vyskupo (vietos ordinaro) paskirtas Katalikų Bažnyčios kunigas, atsakingas už sielovadą progimnazijoje.

Parapija – pirminis organizacinis religinės bendruomenės vienetas, padalinys.

II. VERTYBINIO UGDYMO PRINCIPAI IR PAGRINDINĖS NUOSTATOS

6. Programa siekiama gerbti žmogaus laisvę, vesti į dialogą, skatinti patiems ieškoti ir atrasti, mąstyti ir įgyvendinti tai, kas labiau padeda būti žmogumi, įtraukti mokinius į aktyvų savo pačių elgesio standartų kūrimą ir palaikymą.

7. Programa skatina pasirinkti ir grįsti savo vertybines nuostatas atsižvelgiant į santykį su Dievu, kitu asmeniu, savimi pačiu ir pasauliu, pabrėžiant kiekvieno asmens vertę ir unikalumą.
8. Programa taip pat skatina kelti egzistencinius, socialinius, etinius klausimus, moko peržvelgti ir vertinti asmeninę patirtį, analizuoti ir spręsti problemas, integruojant gyvenimo ir tikėjimo patirtis bei mokslo pažinimą.
9. Vertybinio ugdymo procesas organizuojamas tolygiai aprėpiant religinio, intelektualinio ir socialinio ugdymo sritis:
10. Religinio ugdymo srityje siekiama:
  - 10.1. giliau pažinti Kristų, ir pristatyti Jį kaip sektiną pavyzdį;
  - 10.2. skatinti tikrą savęs pažinimą, teisingą meilę sau ir savęs suvokimą;
  - 10.3. ugdyti tikėjimą, skatinantį asmenis atsakingai įsipareigoti;
  - 10.4. švęsti ir liudyti tikėjimą asmenine ir bendruomenine malda, liturgija, tarnyste;
  - 10.5. ugdyti atvirumą kitoms religinėms bendruomenėms;
  - 10.6. aktyviau dalyvauti vietinės bažnyčios (parapijos) gyvenime;
11. Intelektualinio ugdymo srityje siekiama:
  - 11.1. bręsti intelektualiai ir emociškai;
  - 11.2. atpažinti ir ugdyti įgimtus talentus ir kūrybinius gebėjimus;
  - 11.3. kurti aplinką, palankią mokymo(si) procesui;
  - 11.4. kelti savo profesinę kvalifikaciją;
  - 11.5. kelti tarpdalykinės integracijos kokybę;
12. Socialinio ugdymo srityje siekiama:
  - 12.1. mokyti(s) atjausti kitus, būti su kitais ir dėl kitų;
  - 12.2. kurti dialogo kultūrą ir bendruomeniškumo dvasią tarp administracijos, mokytojų, mokinių, tėvų, aptarnaujančio personalo;
  - 12.3. skatinti bendravimą ir bendradarbiavimą su kitomis ugdymo įstaigomis, turinčiomis bendrą viziją ir bendrus tikslus;
  - 12.4. palaikyti tautines tradicijas.

III. VEIKLŲ TURINIO FORMAVIMAS IR ĮGYVENDINIMAS

13. Programoje vertybinio ugdymo turinys pritaikytas koncentrams: 1 – 4 klasės, 5 – 8 klasės. Tai detalai išdėstoma progimnazijos bendruomenės sielovadinės veiklos, klasės vadovų veiklos planuose bei neformaliojo švietimo programose, kurios rengiamos mokslo metams.
14. Kiekvieno koncentro vertybinio ugdymo turinį sudaro šios, į ugdymo procesą integruojamos veiklos sritys:

- 14.1. *Asmens tapatybė ir laisvė*: suvokimas, kad kito asmens akivaizdoje aš esu unikalus, laisvas ir atsakingas, padedama priimti ir mylėti save tokį, koks esu, kitą – kaip kitokį, ir skatinama ugdyti(s) krikščioniškąją morale grįstas vertybines nuostatas. Priemonės: saviugda, savianalizė bei refleksija, stovyklos, dialogas, darbas grupelėse, liudijimai.
- 14.2. *Santykis su kūrinija*: ne naudos siekimo, bet atsakomybės už žemę, pagarbos viskam, kas egzistuoja, estetinio pasitenkinimo ir dėkingumo nuostatos ugdymas(is); rūpestis savo kūnu ir sveikata. Priemonės: ugdančiosios išvykos, edukacinės kelionės, netradicinės dienos, projektinė veikla, dalyvavimas pilietinėse akcijose.
- 14.3. *Religinė sąmonė*: tiesos apie žmogų, visuomenę ir pasaulį, padedančios dabarties ir ateities gyvenimą suvokti kaip gerą ir prasmingą tikrovę, duodančios gyvenimui prasmę ir kontekstą, pažinimas; aiškios krikščioniškos pasaulėžiūros, įprasminančios žmogiškąsias pastangas kurti geresnį, teisingesnį pasaulį, formavimas. Priemonės: tikėjimas Kristumi, Dievo karalystės vizija, aktyvus sakramentinis gyvenimas, malda, liturgija (Šv. Mišios), rekolekcijos, piligriminės kelionės.
- 14.4. *Ryšys su socialinėmis ir institucinėmis struktūromis*: priklausymo bendruomenei (Progimnazijos, Bažnyčios) stiprinimas; laisvės ir orumo, tvarkos ir teisingumo užtikrinimas, skatinantis žmoniškumo sklaidą. Priemonės: aiškus progimnazijos tikslų ir siekių pristatymas tėvams, mokiniam ir mokytojams (atvirų durų dienos); mokinių savivaldos veikla; pagarba progimnazijos simboliams; pažintis su Bažnyčios socialinio mokymo principais, pozityvių pavyzdžių pateikimas, socialinės – karitatyvinės veiklos praktika.
- 14.5. *Ryšys tarp teorijos ir praktikos*: išsaugoti ir puoselėti visa, kas sukurta visuomenės fiziniu ir protiniu darbu – kultūrą (meną, mokslą, tradicijas, ritualus, simbolius ir kt.), nes žmogaus sukurta aplinka padeda geriau save suvokti, tinkamai išreikšti. Priemonės: Progimnazijos tradicijų puoselėjimas, krikščioniškų (adventas, gavėnia) ir tautinių tradicijų palaikymas.
15. Programa suvokiama kaip aktyvaus ugdymo(si) procesas, kuriuo vadovaujantis skatinama Progimnazijos bendruomenės vertybinių nuostatų raida bei kaita ir įgyjami tam tikri lavinamieji gebėjimai, atkleidžiamos asmens galimybės būti ir veikti kartu su kitais.

IV. ĮGYVENDINIMO TVARKOS ORGANIZAVIMAS. SIELOVADINĖS VEIKLOS PLANAS

16. Liturgija:

- 16.1. Šv. Mišios 1 – 4, 5 – 8 klasių mokiniams ir mokytojams: mokslo metų pradžioje, mokytojų dienos proga, advento pirmos žvakės įžiebimas, Pelenų dieną, mokslo metų pabaigoje, kunigui Alfonsui Lipniūnui paminėti; progimnazijos bendruomenei: paskutinį mėnesio sekmadienį;

- 16.2. Sutaikinimo pamaldos 5 – 8 klasių mokiniams ir progimnazijos bendruomenei: advento, gavėnios metu.
17. **Malda:**
- 17.1. pirmos pamokos pradžioje visose progimnazijos klasėse;
- 17.2. maldos rytmečiai progimnazijos bendruomenei spalio ir gegužės mėn., advento bei gavėnios metu.
18. **Krikščioniškųjų vertybių ugdymo dienos:**
- 18.1. 1 – 4 klasių mokiniams: vertybinio ugdymo programa, integruota į auklėjamąją veiklą;
- 18.2. 5 – 8 klasių mokiniams ugdomoji veikla (1 diena per mokslo metus):
- 18.2.1. „Ar mes bendruomenė?“ - 5 klasių mokiniams;
- 18.2.2. „Ar verta dėkoti už gyvenimą?“ - 6 klasių mokiniams;
- 18.2.3. „Jie gyvena drauge su mumis. Mano šeima“ - 7 klasių mokiniams;
- 18.2.4. „Pažink save“ - 8 klasių mokiniams.
19. **I klasės vadovo veiklą integruojamosios vertybinio ugdymo veiklos ir programos:**
- 19.1. „Kapeliono valanda“ visoms progimnazijos klasėms (1 kartą per mokslo metus);
- 19.2. „Lytiškumo ugdymas“ 5 – 8 klasių (2 kartus per mokslo metus);
- 19.3. Socialinė – karitatyvinė veikla 5 – 8 klasių mokiniams, kurią planuoja ir organizuoja klasių vadovai (dalyvavimas akcijose „Darom“, „Raudonasis kryžius“, „Maisto bankas“ ir kt.).
20. **Laisvai pasirenkamos vertybinio ugdymo programos:**
- 20.1. vasaros stovyklos 1 – 4 klasių mokiniams.
21. **Mokinių savivaldai bei aktyvui skirtos vertybinio ugdymo programos** (rekolekcijos, išvykos).
22. **Mokytojų sielovada:**
- 22.1. rekolekcijos prieš pradedant mokslo metus;
- 22.2. piligriminė kelionė į Šiluvą rugsėjo mėnesį;
- 22.3. adventinė popietė „Šv. Kūčių belaukiant“;
- 22.4. gavėnios susikaupimo popietė;
- 22.5. Didžiojo penktadienio kryžiaus kelias Berčiūnuose.
23. **Tėvų sielovada:**
- 23.1. programa „Alfa kursas“ (15 susitikimų);
- 23.2. susitikimai su kapelionu.

V. NUMATOMI REZULTATAI

24. Bendruomenės nariai gebės apmąstyti savo patirtis, kels egzistencinius klausimus, siedami juos su krikščionių tikėjimu.

25. Dėkingai priims savo tapatumą ir labiau pažindami savąjį pasaulimą mokės panaudoti įgimtus gebėjimus bei talentus.
  26. Santykyje su kitu asmeniu mokės kurti dialogo kultūrą, vadovaudamiesi pagarba ir meile, bendraudami ir bendradarbiaudami, pozityviai spręsdami konfliktus.
  27. Sieks įgyvendinti Bažnyčios socialinio mokymo, artimo meilės principus, dalyvaudami savanorystės bei labdaros projektuose.
  28. Gilins tautinę savimonę bei krikščioniškąjį tapatumą.
-